

# **Concept** Jaarverslag 2017



**Vereniging Onbeperkt Lezen**  
**Koningin Emmakade 198, 2518 JP 's-Gravenhage**  
**Tel.: 070 – 26 29 29 4**  
**E-mail: [info@onbeperktlezen.nl](mailto:info@onbeperktlezen.nl)**  
**[www.onbeperktlezen.nl](http://www.onbeperktlezen.nl)**

**IBAN NL90 RABO 0323.1680.00**  
**KvK 40409480**

Het jaarverslag 2017 van de Vereniging wordt vastgesteld op zaterdag 9 juni 2018 tijdens de Algemene Ledenvergadering van Vereniging Onbeperkt Lezen in de Jaarbeurs te Utrecht

<b>Inhoudsopgave:</b>	<b>Pagina</b>
<b>Voorwoord van de voorzitter.....</b>	<b>4</b>
<b>1. Bestuur en toezicht Vereniging Onbeperkt Lezen...</b>	<b>5</b>
1.1 Inleiding	
1.2 Samenstelling bestuur en directie	
1.3 Bestuursactiviteiten	
1.4 Verantwoording	
<b>2. Organisatie van de Vereniging.....</b>	
2.1 Ledenparticipatie	
2.2 Ledenadministratie	
2.3 Verenigingsbureau	
2.4 Financiën	
<b>3. Activiteiten van de Vereniging.....</b>	
3.1 Ledenwerkgroepen	
3.2. Projecten	
3.3 Belangenbehartiging	
3.4 Samenwerking	
3.5 PR en communicatie	
<b>4. Verkorte jaarrekening 2017.....</b>	
4.1 Balans per 31 december 2017	
4.2 Staat van baten en lasten 2017	
4.3 Toelichting op de verkorte jaarrekening	
4.4 Fondsen	
<b>Verklaring gebruikte afkortingen.....</b>	

## Voorwoord van de voorzitter

Geachte leden,

In dit verslag over het jaar 2017 kunt u lezen hoe we weer dichterbij zijn gekomen bij onze doelstellingen in het kader van de missie "Onbeperkt Lezen". Zo konden we 2017 mooi afsluiten nadat begin december de handtekeningen waren gezet voor de oprichting van de Braille-Autoriteit. Maar we zijn het afgelopen jaar niet alleen op het gebied van braille actief geweest. Ook waar het de andere leesvormen betreft zijn er resultaten geboekt, waarover is terug te lezen in dit verslag. Ik noem hier het proefproject Afasie en Lezen in twee lokale openbare bibliotheken en de ontwikkelingen op het gebied van leesbevordering voor de jeugd met een visuele beperking. Allemaal mooie projecten voor iedereen die is aangewezen op lectuur in aangepaste leesvorm.

De Vereniging speelt verder een belangrijke rol bij de opzet en voortgang van de Rondetafelbijeenkomsten over toegankelijkheid van lectuur en informatie, mede in het kader van de implementatie van het VN-verdrag over de rechten van mensen met een leesbeperking. Hier zitten uitgeverij, belangenbehartigers zoals onze Vereniging, dienstverleners en onderwijs samen aan tafel. Ook hier zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van bewustwording en kennisdeling.

In het bestuur is weer aandacht geweest voor de toekomst van de Vereniging. Door de veranderingen in de maatschappij is het tegenwoordig minder vanzelfsprekend dat mensen lid worden of blijven van een vereniging om hun belangen te behartigen. De Vereniging zoekt daarom naar nieuwe wegen om mensen aan zich te binden, zoals via de sociale media Facebook en Twitter. Speciaal hiervoor zijn filmpjes van verschillende doelgroepen lezers gemaakt, ter informatie en ter inspiratie. Dit heeft geresulteerd in een groot aantal volgers en likes, wat tegenwoordig een nieuwe vorm is om betrokkenheid bij de activiteiten van de Vereniging te tonen.

In 2017 heeft de Vereniging twee grote evenementen georganiseerd, die door de leden konden worden bezocht. In maart, rondom de Boekenweek, was dat onze tweejaarlijkse Schrijversdag waarbij onze leden meer konden horen van de aanwezige schrijvers Kristien Hemmerechts en Ronald Giphart. In juni hadden we de primeur van een nieuwe opzet van onze ledenvergadering. Deze is nu onderdeel van een groter opgezette Ledendag rondom een thema. Dit keer was het thema "Kijk op Taal". Er waren twee boeiende sprekers over taal uitgenodigd en ook een optreden van de verhalenverteller Eric Borrias stond op het programma.

In het afgelopen jaar zijn voor de jeugd met financiële ondersteuning van de Vereniging door het hele land leesfeesten op school georganiseerd met bekende kinderboekenschrijvers. Na afloop van de leesfeesten ontvingen de kinderen een kinderboek in de voor hen geschikte leesvorm. Hiermee hopen wij als Vereniging de doelgroep blinde en slechtziende kinderen enthousiast te maken om te gaan lezen. Het behoeft geen uitleg dat wij het belangrijk vinden dat de "dienstverlening aangepast lezen" goed verloopt en dat alle lezers er terecht kunnen met hun vragen of klachten. Toch komt het voor, ook in het afgelopen jaar, dat er ergernissen en klachten zijn. Of dat de antwoorden die klanten ontvangen niet bevredigend zijn. Als belangenvereniging bieden wij onze leden dan een luisterend oor en proberen te bemiddelen. In 2017 hebben we weer een aantal klachten in behandeling genomen en is hierover gesproken met de dienstverlening. Een aantal keren is de Vereniging gevraagd om leden uit de achterban te rekruteren bij demonstraties van nieuwe producten en diensten. Wij geloven dat dit een belangrijke stap voorwaarts naar een dienstverlening waar niet voor u, maar met u wordt gedacht. Daarbij is belangrijk dat niet alleen wordt gedacht aan de lezers die met de nieuwste digitale ontwikkelingen uit de voeten kunnen, maar ook aan lezers die niet overweg kunnen met de computer. Ook deze laatste groep, die geen audioboeken kan streamen, of online in de catalogus kan zoeken, moet er zeker van zijn dat hij of zij ook onbeperkt kan blijven lezen en de boeken kan blijven vinden. De Vereniging maakt zich voor beide groepen sterk, want bij ons wordt ieders stem gehoord en niemand hoeft angst te hebben voor een toekomst waarin de leesmogelijkheden afnemen in plaats van toenemen. Hier zetten wij ons, samen met u, voor in. Niet alleen in de afgelopen jaren, maar ook in de komende jaren! Ik wens u veel leesplezier met dit jaarverslag.

mr. J.F.W. (Hans) Smit, voorzitter

## **1. Bestuur en toezicht Vereniging Onbeperkt Lezen**

### **1.1 Inleiding**

Vereniging Onbeperkt Lezen is dé belangenvereniging op het gebied van lezen in aangepaste leesvormen zoals gesproken tekst, braille, digitale tekst en grote letters. De Vereniging geeft informatie en advies over lezen in aangepaste vorm en behartigt de belangen van allen die aangewezen zijn op de aangepaste leesvormen. Daarnaast ondersteunt de Vereniging activiteiten en initiatieven die het lezen in de aangepaste leesvormen bevorderen. Het doel van de Vereniging is van oudsher

omschreven in de statuten: mensen met een leeshandicap dienen in het belang van hun persoonlijke ontplooiing, maatschappelijke integratie en culturele participatie gelijkwaardig toegang te krijgen tot dezelfde bronnen van taal, kennis, cultuur en educatie als mensen die geen leesbeperking hebben. Dit doel is sinds de oprichting van de Vereniging in 1894 ongewijzigd gebleven. Prinses Laurentien is Beschermvrouw van de Vereniging.

## **1.2 Samenstelling bestuur en directie**

De Vereniging wordt bestuurd door leden die zijn voorgedragen en benoemd in de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV). In 2017 trad de penningmeester Henk Treure af en werd opgevolgd door Marie-Leontine de Graaf. De bestuursleden ontvangen een bescheiden vacatievergoeding voor hun bestuurswerkzaamheden.

Samenstelling bestuur:

- mr. J.F.W. (Hans) Smit, voorzitter
- Mw. M.J. (Marga) Allin, secretaris
- mr. H. (Henk) Treure, penningmeester (tot 10 juni 2017)
- Mw. M.A.A.(Marie-Leontine) de Graaf-Krüger, penningmeester (vanaf 10 juni 2017)
- Mw. A.M.(Gyntha) Goertz
- Mw. S. (Suzanne) Meeuwissen
- Mw. M. (Ria) Batelaan

Directie:

drs. M.M.C.M. (Monique) Oudshoorn-van Egmond

## **1.3 Bestuursactiviteiten**

Het bestuur van de Vereniging heeft in het verslagjaar 2017 vier keer vergaderd, namelijk op: 30 januari, 10 april, 3 oktober en 20 november. Op zaterdag 10 juni 2017 werd de Algemene Ledenvergadering (ALV), voor de eerste keer als onderdeel van een groter opgezette Ledendag, gehouden in de Jaarbeurs (Beatrixgebouw) te Utrecht.

## **1.4 Verantwoording**

Het bestuur van de Vereniging Onbeperkt Lezen legt conform de statuten via het jaarverslag met de verkorte jaarrekening verantwoording af aan de leden. Dit gebeurt tijdens de Algemene Ledenvergadering

(ALV) die jaarlijks vóór 1 juli wordt gehouden. De ALV verleent het bestuur vervolgens decharge voor het in het afgelopen jaar gevoerde beleid.

De directeur is belast met de dagelijkse leiding van het verenigingsbureau en handelt hierbij volgens de richtlijnen en beslissingen van het bestuur. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur op basis van de afspraken die zijn gemaakt in het directiestatuut.

## **2. Organisatie van de Vereniging**

### **2.1 Ledenparticipatie**

De Vereniging zet zich in als belangenbehartiger voor haar leden. Leden hebben de mogelijkheid om mee te denken, mee te praten en mee te beslissen. Voor de Vereniging zijn leden belangrijk voor het behoud van maatschappelijk draagvlak voor haar missie "Onbeperkt Lezen". De ledenbinding krijgt vorm en inhoud via onder andere:

- Het Verenigingsbericht dat vier maal per jaar wordt verstuurd in verschillende leesvormen
- Participatie in ledenwerkgroepen
- Het jaarlijkse ledengeschenk (alle leden ontvingen in 2017 De tambour-maître geschreven door Wim Daniels en door hemzelf ingesproken op audio-cd)
- Gratis toegang tot de jaarlijkse "ledendagen" met verschillende thema's als onderwerp
- Deelname aan de Algemene Ledenvergadering
- Voor leden specifieke gratis toegankelijke activiteiten en evenementen zoals de tweejaarlijkse "schrijversdagen"

### **2.2 Ledenadministratie**

Het aantal ingeschreven leden op 1 januari 2017 was 2584. Op 31 december waren dit er 2234. In 2017 zijn 338 leden uitgeschreven met als meest voorkomende reden; "vanwege overlijden". Van een kleiner aantal leden wordt niets meer vernomen en/of wordt de post teruggestuurd. Leden waarvan het adres onbekend is en na twee jaar geen contributie is ontvangen, worden als lid uitgeschreven. In 2017 zijn 12 nieuwe leden ingeschreven, waaronder 8 jeugdleden.

## 2.3 Verenigingsbureau

### Formatie

De dagelijkse werkzaamheden van de Vereniging worden verricht vanuit het verenigingsbureau onder leiding van de directeur (0,88 fte). Naast de directeur is een beleidsmedewerker (1 fte) in dienst. De organisatie is bewust klein gehouden. Door samenwerking en uitbesteding kan efficiënt en effectief worden gewerkt. De financiële administratie is uitbesteed. De medewerkers hebben een vast dienstverband en worden betaald conform de CAO Openbare Bibliotheken.

### Huisvesting

Het verenigingsbureau is gehuisvest in een pand op het adres Koningin Emmakade 198 te Den Haag. De Vereniging maakt “om niet” gebruik van het pand dat in bezit is van Stichting Bouwfonds van Vereniging Onbeperkt Lezen.

## 2.4 Financiën

### Meerjarenbegroting

Jaarlijks stelt het bestuur een meerjarenbegroting vast. Nadat de begroting door het bestuur is vastgesteld, wordt deze in de Algemene Ledenvergadering ter goedkeuring aangeboden. Op basis van deze meerjarenbegroting stelt het bestuur elk jaar een begroting vast voor het navolgende kalenderjaar.

### Inkomsten

De contributie is vastgesteld op een minimumbedrag van € 10,- per jaar en ook in 2017 is dit niet gewijzigd.

In 2017 is er totaal een bedrag van € 23.410,- aan contributie ontvangen. Een aantal leden schonk de Vereniging meer dan € 10,-. Naast de vaste contributie is een extra bedrag van € 11.308,- ontvangen. Bij de Vereniging is een klein bestand van donateurs dat ieder jaar een bijdrage doneert. In 2017 is een bedrag van € 900,- ontvangen aan donaties.

Via fondsenwerving en vanuit nalatenschappen heeft de Vereniging (op onregelmatige basis) inkomsten om projecten en activiteiten te kunnen bekostigen. Inkomsten uit nalatenschappen worden doorgaans overgeheveld naar de steunstichting Stichting Vrienden van Onbeperkt Lezen.

Omdat de inkomsten uit contributies van leden, bijdragen van donateurs, overige giften en nalatenschappen doorgaans onvoldoende zijn om de exploitatie te dekken, wordt elk jaar door deze Stichting Vrienden van



Onbeperkt Lezen het tekort in de exploitatie aangevuld. Met de ondersteuning vanuit deze steunstichting wordt zo gegarandeerd dat de Vereniging haar functies, taken en activiteiten kan blijven uitvoeren. Het bedrag dat daar naar verwachting voor nodig is, staat in de begroting van dat jaar benoemd.

#### Uitgaven

De uitgaven bestaan uit de personeelskosten, organisatiekosten en de kosten van projecten.

#### Culturele ANBI

Vereniging Onbeperkt Lezen is geregistreerd als een zogenaamde ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) en heeft sinds 2014 ook de status "culturele ANBI". Donateurs van culturele ANBI's hebben een extra belastingvoordeel, omdat voor hen een extra giftenaftrek geldt.

### **3. Activiteiten van de Vereniging**

#### **3.1 Vanuit de Ledenwerkgroepen**

De ideeën en suggesties van de leden, onder meer geïnventariseerd op onze jaarlijkse ledenvergaderingen en binnen de ledenwerkgroepen, vormen mede de basis voor de uitvoering van onze missie en doelstellingen. Via ledenwerkgroepen worden de thema's verder uitgewerkt en geprioriteerd en worden ideeën bedacht die leiden tot oplossingen of verbeteringen. De uitvoerende taken worden door het verenigingsbureau uitgevoerd.

#### Ledenwerkgroep Schrijversdag

Op 18 maart vond de tweejaarlijkse Schrijversdag plaats in het Beatrixgebouw van de Jaarbeurs te Utrecht in een iets andere opzet dan voorheen. Een ledenwerkgroep heeft de dag voorbereid en in het programma stonden twee schrijvers centraal: Kristien Hemmerechts en Ronald Giphart. De gesprekken werden geleid door Petra Possel, radiopresentatrice, columnist en schrijfster. In de voorbereidingen is door de ledenwerkgroep aangegeven dat zij graag meer betrokkenheid en interactie met de leden wilden hebben. Er was ook de wens van de werkgroepleden om zelf aan de gesprekken met de schrijvers deel te nemen. Om het programma wat meer diepgang te geven was er dit jaar voor gekozen om het programma klein te houden en zijn maar twee schrijvers uitgenodigd. Hiervoor werd ook de zaal anders ingedeeld, zodat de aanwezigen allemaal wat dichterbij de schrijver konden zitten en het gesprek van nabij konden volgen. Naast de gesprekken met de

twee schrijvers was er als intermezzo een solovoorstelling van de verhalenverteller Eric Borrias "De honderdjarige man die uit het raam klom en verdween". In totaal waren er 114 bezoekers op de Schrijversdag.

### Ledenwerkgroepen braille

Bij de werkgroepen Braille staat het belang van de braillelezer en het beschikbaar zijn van een onbeperkte keuze van brailleboeken bovenaan de prioriteitenlijst. Het is nog steeds geen vanzelfsprekendheid dat een gedrukt boek of andere informatie ook in braille verkrijgbaar is. Niet alle aanvragen bij Bibliotheekservice Passend Lezen worden gehonoreerd om daadwerkelijk in braille om te zetten. De groep braillelezers die is aangesloten bij onze vereniging voelt zich verbonden om samen te strijden voor het recht om te kunnen lezen in braille.

Dienstverleners geven aan dat zij jaarlijks een beperkt budget ontvangen om titels te kunnen produceren voor de uitleencollectie. Hierdoor moeten keuzes worden gemaakt. De Vereniging zoekt naar mogelijkheden om de individuele leeswensen van mensen in Nederland, die anders niet vervuld worden, mogelijk te maken. In goede afstemming met de Koninklijke Bibliotheek, het Ministerie van OCW en de dienstverleners Bibliotheekservice Passend Lezen, Dedicon en de CBB, wil de Vereniging de mogelijkheden voor de braillelezer vergroten om zo het braillelezen te vergemakkelijken en te bevorderen. Om het braillelezen te stimuleren was er in 2017 een (tijdelijke) verruiming van de aanvraagmogelijkheden van brailletitels die ontbreken in de collectie van Bibliotheekservice Passend Lezen. De Vereniging heeft hierdoor in 2017 minder aanvragen ontvangen via het project Boek op Verzoek en leden kunnen doorverwijzen naar BPL.

### Ledenwerkgroep Braille Kwaliteit- en Kennisbewaking

Het hoofddoel van deze werkgroep is het bewaken van de kwaliteit van alle Nederlandse uitgaven in braille. De producenten worden aangesproken op fouten in de productie. Het gaat dan bijvoorbeeld om fouten ontstaan door het niet goed scannen van de gedrukte tekst of fouten bij het op de verkeerde positie afbreken bij een overgang van de ene naar de volgende band. Ook bij het printen zelf ontstaan fouten die vaak niet worden gesignaleerd bij een standaard-controle. De werkgroep wil daarnaast dat er standaarden voor het gebruik van braille komen die uniform zijn en op een breed draagvlak kunnen rekenen. Deze wens is in 2017 in vervulling gegaan met de oprichting van de Braille-Autoriteit voor het Nederlands taalgebied, die hier vorm en inhoud aan moet gaan geven.

De werkgroep onderhoudt contacten over de dienstverlening aan

braillelezers, deelt ervaringsdeskundigheid met de producenten en achterban en doet via het Verenigingsbericht regelmatig verslag van de ontwikkelingen op braillegebied of roept braillelezers op om hun ervaring te delen. In 2017 heeft de werkgroep twee keer overleg gehad met de producenten en Bibliotheekservice Passend Lezen.

In januari kwam de werkgroep kwaliteit- en kennisbewaking samen met drie nieuwe werkgroepleden die hadden gereageerd op de oproep in het Verenigingsbericht om de werkgroep te komen versterken. In de werkgroep is o.a. het projectvoorstel van Dedicon inzake verbetering van de brailleconversie besproken waarvoor aan de Vereniging een substantiële financiële bijdrage werd gevraagd. De werkgroepleden liepen niet echt warm voor het plan, mede vanwege het feit dat het plan zonder enige inbreng van gebruikers tot stand is gekomen. De braillelezers vinden het belangrijk dat hun stem gehoord wordt en dat zij mogen meedenken bij nieuwe ontwikkelingen. Uiteindelijk is dit project vanuit de KB gehonoreerd.

In de werkgroep is ook gesproken over een toename van het aantal fouten in braille gemaakt in de scanfase en dit is gemeld bij de producenten. De werkgroepleden zijn betrokken geweest bij het onderzoek naar een nieuw in te voeren papiersoort voor brailleboeken.

#### Ledenwerkgroep Braille Educatie en Promotie

Bij deze werkgroep staat het belang van het leren van braille (zelf kunnen lezen en schrijven en een woordbeeld ontwikkelen) voorop. Op initiatief van de werkgroep zijn meer mogelijkheden – en meer geschikte materialen – om braille te leren geïnitieerd of gefinancierd.

De werkgroep wil ook graag het leren van braille op latere leeftijd bevorderen. Hiertoe heeft de Vereniging in het verleden enkele initiatieven genomen, zoals de productie van het informatieve boek “Op weg naar Braille”(nog steeds te koop via de boekhandel). In 2017 is opnieuw financiële steun verleend aan Visio voor de heruitgave van de Zelfleermethode Braille, omdat een eerste druk vrij snel was uitverkocht. De werkgroep stimuleert het lezen in braille, zodat volwassenen een goed woordbeeld behouden en voor kinderen geldt juist dat zij een goed woordbeeld kunnen ontwikkelen. Voor de jeugd is de laatste jaren veel geproduceerd (op initiatief van de Vereniging) en in de uitleencollectie van Bibliotheekservice Passend Lezen opgenomen.

In 2017 is er een speciale collectie "eenvoudig braille" ontwikkeld op verzoek van o.a. braille-docenten van Visio het Loo Erf. Het verzoek hiervoor was eerder bij de Vereniging binnengekomen en doorgegeven aan BPL en de braille-producenten.

Er wordt gezocht naar mogelijkheden om een onderzoeksvraag te specificeren ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek naar het leren

van braille. Hiertoe is contact opgenomen met deskundigen die mogelijk kunnen helpen deze vraag te specificeren. Het heeft in 2017 nog niet tot concrete nieuwe ontwikkelingen geleid.

De werkgroep houdt zich ook bezig met het landelijk bekendheid geven aan het brailleschrift. Jaarlijks wordt op 4 januari (geboortedag van Louis Braille) actie ondernomen om braille onder de landelijke aandacht te brengen van een groot publiek. In 2017 is door de werkgroepleden de actie "laat een brailleband met een bericht achter" bedacht. Braillelezers werden opgeroepen om een gelezen brailleband, voorzien van een sticker (met een korte informerende tekst en verwijzing naar de website) waarop is aangegeven dat het hier om een brailleband gaat die niet meer terug gestuurd hoeft te worden. Op deze wijze kwamen verspreid door het land mensen in aanraking met het brailleschrift, konden zij een concreet voorbeeld aanraken, meer lezen op de website van de Vereniging of een braille-alfabet aanvragen.

### Braillepluim

Verenigings- en werkgroep lid Marianne Poppenk heeft in opdracht van de Vereniging in 2017 een beeldje gemaakt met de titel "braillepluim". Dit kunstwerk zal ingezet worden voor een nieuw project met de naam "braillepluim". Het beeldje zal jaarlijks worden uitgereikt aan een organisatie of persoon die zich bijzonder heeft ingezet op het gebied van braille. Het plan zal in 2018 verder door de werkgroep worden uitgewerkt.

## **3.2 Projecten**

### Project Afasie en Lezen

Het project Afasie en Lezen is in 2016 door de Vereniging opgezet. Hiervoor is een projectgroep samengesteld met medewerkers vanuit Probiblio, Dedicon en BPL. Hoofddoel van het project is het lezen bevorderen bij mensen met afasie. Hiertoe is een kleine, speciale collectie van eenvoudige boeken samengesteld met korte teksten van verschillende moeilijkheidsgraad, waarbij een audio-cd wordt geleverd. Het is de bedoeling dat de speciale collectie op één uitleenplek komt, namelijk in de openbare bibliotheek. Het gaat nog om een proef.

De gang van zaken is namelijk dat om in combinatie te kunnen lezen, eerst de audio-cd's bij BPL worden aangevraagd en dat vervolgens in de bibliotheek het bijbehorende boek erbij moest worden gezocht. Met deze speciale collectie wordt dit combi-aanbod laagdrempelig aangeboden. Beoogd wordt de leesvaardigheden van mensen met afasie te oefenen en te verbeteren.

In januari werd de eerste Afasie-collectie gepresenteerd – met een feestelijke aftrap - in de bibliotheek van Hoofddorp. Eind 2017 is een

tweede collectie in de uitleen van de bibliotheek 's-Hertogenbosch opgenomen. Het is de bedoeling om de pilots na de duur van een jaar te evalueren en indien gewenst vervolgacties in gang te zetten.

#### Project Boek op Verzoek 2017

Boek op Verzoek is een speciale service voor leden waarbij jaarlijks persoonlijke leeswensen kunnen worden ingediend. Het betreft hier boeken in braille of audio-boeken die niet aanwezig zijn in de collectie van Passend Lezen en dus voor deze leden onbereikbaar zijn. Een jury kiest jaarlijks uit de binnengekomen suggesties 5 titels uit die op kosten van de Vereniging worden geproduceerd. Na gereedkomen van de productie wordt een exemplaar gestuurd aan de aanvrager die de speciale productie mag houden. Daarna worden de producties aangeboden aan Passend Lezen om in hun uitleencollectie te worden opgenomen. In 2017 zijn door de jury 5 titels geselecteerd die bij de CBB in productie zijn genomen als audio-boek. Drie van de 5 titels zijn gefinancierd met een extern fonds.

#### Project Leesbevordering visueel beperkte jeugd

Als Vereniging stellen wij ons op het standpunt dat voor alle kinderen in Nederland geldt dat zij gestimuleerd en geholpen moeten worden om gemakkelijk leuke boeken te vinden, deze te kunnen lezen (in wat voor vorm dan ook) en zo steeds meer leesplezier te ontwikkelen. De Vereniging heeft hierbij een verwijs- of bemiddelstaak en beoogt op die manier dat meer kinderen gemakkelijk hun weg kunnen vinden naar de jeugdcollectie van Passend Lezen. Daarnaast willen wij dat ook slechtziende en blinde kinderen lezen leuk gaan vinden. Met o.a. leesfeesten op de scholen van Bartiméus en Visio Onderwijs (met bezoeken van bekende kinderboekenschrijvers) is in 2017 veel gedaan in het kader van leesbevordering onder deze speciale doelgroep.

#### Leesfeesten op scholen van Bartiméus en Visio

Op 25 januari was het jaarlijkse Leesfeest voor de leerlingen van de Bartiméus-scholen en leerlingen uit het reguliere onderwijs die worden begeleid door Bartiméus. De Vereniging heeft ervoor gezorgd dat alle leerlingen een audioboek of een braille- of groteletterboek van de bezoekende schrijver Janneke Schotveld als cadeau mee naar huis kregen.

Op 14 maart was er een Leesfeest op de Bartiméusschool in Lochem waarbij kinderboekenschrijfster Nanda Roep aanwezig was. Op kosten van de Vereniging is de schrijfster Janneke Schotveld uitgenodigd en het schoolbezoek mogelijk gemaakt.

Voor de allerjongsten en meervoudig gehandicapte kinderen werd dit

jaar op initiatief van de Vereniging een speciale voorstelling van het poppentheater De Kletskaus aangeboden. De voorstelling “De Kleine Walvis” (gebaseerd op het boek dat centraal stond op de voorleesdagen) was toegankelijk gemaakt voor deze leerlingen. De voorstellingen vonden plaats op de scholen van Visio Haren, Visio Breda en Bartiméus de Bosschool in Doorn.

### **3.3 Belangenbehartiging**

Vereniging Onbeperkt Lezen behartigt de belangen van mensen die graag willen lezen en hiervoor zijn aangewezen op aangepaste leesvormen. Wij doen dit door:

- het bevorderen van een goed aanbod en voldoende keuze in aangepaste lectuur (braille, gesproken vorm, grote letters, digitaal)
- het ondersteunen van activiteiten en initiatieven van leden op het gebied van lezen in de aangepaste leesvormen of de promotie hiervan
- het geven van advies en informatie en zo nodig verwijzen naar de juiste dienstverlener
- het thema onbeperkt lezen op de agenda te krijgen en te houden bij mensen en organisaties die hiervoor verantwoordelijk zijn, te weten; de overheid, de uitgevers, de Koninklijke Bibliotheek, etc.

### **Leesbelangen**

#### Rondetafelbijeenkomsten

Op initiatief van de Oogvereniging en Vereniging Onbeperkt Lezen en ondersteund door het Ministerie van OCW worden er (sinds eind 2016) bijeenkomsten gehouden waar in brede kring wordt gesproken over de toekomst van de voorziening voor mensen met een leesbeperking. Dit mede op basis van de mogelijkheden die digitalisering biedt voor de doelgroep. De implementatie van het VN-verdrag over de rechten van mensen met een beperking geeft dit proces een duw in de rug. Bij dit overleg zijn naast de Vereniging betrokken:

- de Oogvereniging
- producent Dedicon
- het Ministerie van OCW
- het Nederlands Uitgeversverbond
- Visio en Bartiméus voor onderwijs en revalidatie
- de KB

Het eerste wat in 2017 tot stand is gekomen is een matrix waarin de



probleemgebieden helder in kaart werden gebracht. Uit deze matrix zijn tien actiepunten opgepikt, die redelijk eenvoudig door uitgevers kunnen worden uitgevoerd. De tien actiepunten zijn vastgelegd in het boekje met de titel "Maak open". Dit gele boekje moet dienen als een eerste sleutel voor uitgevers op het pad van bewustwording. Ook is in 2017 door Dedicon in samenwerking met de educatieve uitgevers een speciale 'Kennisdag' georganiseerd om uitgevers bewust te laten worden van de noodzaak van toegankelijkheid. Tijdens deze dag werd uitgelegd dat het betrekkelijk eenvoudig kan zijn om de eerste stappen te zetten op weg naar toegankelijkheid aan de bron. De Vereniging speelt een faciliterende en stimulerende rol bij deze bijeenkomsten, bijvoorbeeld door de vergaderruimte in het verenigingspand ter beschikking te stellen.

### Klachten over dienstverlening BPL

In 2017 waren er veel klachten rondom de invoering van de nieuwe website van BPL en vooral over de communicatie hierover. De website is als "gereed" gepresenteerd en alle lezers ontvingen een brief om de website te gaan gebruiken. Deze website bleek echter nog veel kinderziektes te bevatten en was voor veel mensen niet goed te hanteren. Veel leden vonden dat hun klachten hierover door BPL niet serieus werden genomen en namen hierover contact op met de Vereniging. Wat begon als onvrede over de nieuwe website en de communicatie hierover, ging later over in klachten over het uitblijven van antwoorden via de e-mail (of met een vertraging van vele weken), lange wachttijden aan de telefoon, geen oplossing hebben voor geconstateerde problemen, enz. De Vereniging heeft een inventarisatie gemaakt van de meest prangende zaken en deze – samen met de Oogvereniging – ingebracht in een gesprek met Passend Lezen. Uiteindelijk zijn prioriteitenlijsten gemaakt als een plan van aanpak en zal de website stap voor stap worden aangepast en verbeterd.

### Aanwinstenlijsten in verschillende leesvormen

Het afgelopen jaar heeft de Vereniging bemiddeld bij het in ere herstellen van de aanwinstenlijsten bij Bibliotheekservice Passend Lezen.

Aanwinstenlijsten bieden voor klanten van BPL inzicht in wat er op enig moment nieuw is aan lectuur in aangepaste leesvorm voor lezers met een leesbeperking. Voor heel veel lezers uit die doelgroep is dit de enige mogelijkheid, met name als zij niet digivaardig zijn, om door de collectie te kunnen struinen en om zelf de boeken te kunnen uitkiezen. Tot ons genoegen worden de aanwinstenlijsten inmiddels weer gemaakt, al zijn we er niet tevreden over dat er ook een bijdrage voor wordt gevraagd. Er zijn ook nog klachten over de onduidelijke communicatie hierover. De Vereniging heeft over deze ontwikkelingen de leden geïnformeerd via het

verenigingsbericht.

### Dyslexie en afschaffing subsidie schoolboeken

In mei is er vanuit de Vereniging een brief gestuurd aan de staatssecretaris van OCW waarin de Vereniging haar zorg uitspreekt over het uitblijven van een nieuwe aanbesteding aangepaste leermiddelen voor leerlingen met dyslexie. Hierdoor ontvangt Dedicon geen financiële middelen meer om nieuwe lesmethoden geschikt te maken voor jongeren met dyslexie. Het ministerie suggereert dat er voldoende alternatieven zijn, maar de Vereniging vindt dat hier eerst onderzoek naar moet worden gedaan. In de antwoordbrief reageerde de staatssecretaris dat het nog te vroeg is voor zorgen, volgens hem gaan de huidige leermethoden nog jaren mee en blijven de reeds omgezette leermethoden beschikbaar voor de doelgroep. Bij het Ministerie wordt wel nagedacht over de verre toekomst en de Vereniging ziet uit naar een uitnodiging om hierover in gesprek te gaan.

### **3.4 Samenwerking**

De Vereniging wil missies samenbrengen en zoekt hiervoor bewust samenwerking en afstemming met organisaties die met en voor mensen uit dezelfde doelgroep werken. Zij onderhoudt hiervoor contacten met de Oogvereniging en vertegenwoordigende organisaties van dyslectici, zoals de Vereniging Impuls & Woortblind. Ook is er contact met de onderwijs- en revalidatie-instellingen Visio en Bartiméus. De Vereniging overlegt regelmatig met vertegenwoordigers van de ketenpartners Bibliotheekservice Passend Lezen, CBB en Dedicon en met de Koninklijke Bibliotheek. In minder frequente mate onderhoudt de Vereniging contacten met de leveranciers van hulpmiddelen, met name die voor mensen met dyslexie.

### Oogvereniging

Met de Oogvereniging is het afgelopen jaar meerdere keren overleg geweest over gezamenlijke belangenbehartiging op het gebied van lezen, o.a. voorbereidend overleg voor de Rondetafelbijeenkomsten voor toegankelijke lectuur en informatie.

### Koninklijke Bibliotheek

Twee maal per jaar organiseert de Koninklijke Bibliotheek vanuit het programma Aangepast Lezen een overleg om met het netwerk strategische onderwerpen te bespreken. Afhankelijk van het thema zijn in ieder geval de dienstverleners en belangenbehartigers en de lezersraad aanwezig, maar soms ook andere organisaties zoals leveranciers van hulpmiddelen.



De eerste bijeenkomst in het voorjaar ging over de voortgang van diverse projecten, uitgevoerd door Dedicon, die dienen om de dienstverlening te verbeteren. Er werd informatie verstrekt over de innovatie van leesvormen, de uitbreiding en verbreding van de collectie en diverse onderzoeken naar de dienstverlening. Aanwezig is gevraagd wat ze belangrijk vonden, wat er verbeterd zou moeten worden en welke prioriteiten gewenst zijn.

In de najaarsbijeenkomst was de toekomst van de Daisy-cd het centrale thema. Hier is de Vereniging opgekomen voor de belangen van de (oudere) lezer voor wie het streamen van audio-boeken een onmogelijke opgave is. Het is dan ook van belang om ervoor te zorgen dat er Daisy-cd's gemaakt blijven worden zolang er lezers zijn die er gebruik van maken.

Verder organiseerde de Koninklijke Bibliotheek het jaarlijkse jeugdoverleg over de ontwikkelingen in het aanbod in jeugdboeken. Hierbij waren niet alleen dienstverleners en belangenbehartigers aanwezig, maar ook vertegenwoordigers vanuit het onderwijs. (Visio en Bartiméus). Door dit overleg zijn veel door de Vereniging ingebrachte onderwerpen inmiddels overgenomen (en omgezet tot vaste diensten) door de keten Aangepast Lezen, zoals Voeljeboekje en Jumboletter.

#### Ketenpartners voorziening Aangepast Lezen

BPL, Dedicon en CBB presenteren zich sinds 2014 als de ketenpartners binnen de Voorziening Aangepast Lezen. Gesubsidieerd door de Koninklijke Bibliotheek hebben zij een opdracht te vervullen en die luidt vooral om binnen de beschikbare budgetten kinderen en volwassenen te voorzien van aangepaste lectuur. In verschillende bijeenkomsten is met de ketenpartners overleg geweest en zijn er soms afspraken gemaakt over de dienstverlening.

#### Bibliotheekservice Passend Lezen

BPL is het aanvraag- en uitleenloket van gesproken en braillelectuur en jeugdboeken in grote letter. In 2017 zijn er verschillende bijeenkomsten geweest voor overleg en afstemming.

#### Dedicon

Er wordt op vele gebieden samengewerkt met Dedicon. Afwisselend gaat het om opdrachten tot productie of reproductie (Jeugdboeken voor de leesfeesten) en dan weer om afstemming over kwaliteit en ontwikkeling van diensten. Dedicon heeft in 2017 bij de Vereniging een aantal keren een aanvraag gedaan ter ondersteuning van projecten.

#### De CBB

De CBB produceert en verzendt het verenigingsbericht in de verschillende leesvormen. Ook produceert de CBB titels voor onze dienst Boek op Verzoek.

### Brancheoverleg communicatie

Op initiatief van Dedicon komen de communicatiemedewerkers van alle organisaties die werken voor mensen met een visuele beperking (Oogfonds, Oogvereniging, KNGF, Bartiméus, Visio, CBB, Passend Lezen, Dedicon) geregeld bij elkaar. Het is de bedoeling om middels deze bijeenkomsten de activiteiten van de verschillende organisaties beter op elkaar af te stemmen om zo een sterkere communicatie te organiseren.

### Heruitgave zelfleermethode braille van Visio

Bij Visio is een nieuwe uitgave verschenen van de zelfleermethode braille, waar nog steeds veel vraag naar is. De Vereniging heeft aangedrongen op een heruitgave omdat een aantal aanvragen niet gehonoreerd kon worden en nadat hierover vragen bij de Vereniging zijn binnengekomen. Eind 2017 is de heruitgave beschikbaar gekomen. Opnieuw heeft de Vereniging financieel bijgedragen aan deze (her)uitgave die zonder financiële steun niet tot stand kon komen.

### Fonds XL

Stichting Fonds XL financiert projecten die ten goede komen aan het bevorderen van lezen in grote letter. Mede doordat de directeur van de Vereniging bestuurslid is van dit Fonds is het mogelijk om in samenwerking leesprojecten te realiseren. De PR en communicatie van Fonds XL wordt door het verenigingsbureau van Vereniging Onbeperkt Lezen uitgevoerd.

### CPNB

Samen met Fonds XL is in 2017 bijgedragen aan een speciale grootletterversie van het boek bij de CPNB-actie "Nederland Leest". Dit jaar was de titel van het geschenkboek; "Ik Robot" van Isaac Asimov dat in de maand oktober gratis te verkrijgen was in alle bibliotheken van Nederland.

Het Kinderboekenweekgeschenk 2017 met de titel "Kattensoep" is door een financiële bijdrage van Fonds XL ook weer in een grootletterversie verschenen.

### Braille-Autoriteit

De Vereniging is in 2017 nauw betrokken geweest bij de voorbereiding en oprichting van de Braille-autoriteit. Op 12 december werd in Brussel

het convenant Braille-Autoriteit getekend door afgevaardigden van alle deelnemende organisaties. Ook is in 2017 een werkgroep geformeerd en aan het werk gegaan om een nieuwe standaard voor het 6-puntsbraille op te stellen. Daarnaast is een nieuwe website ([www.braille-autoriteit.org](http://www.braille-autoriteit.org)) opgericht en van informatie voorzien. Vanuit de vereniging is zowel inhoudelijk als organisatorisch bijgedragen aan de Braille-Autoriteit, o.a. bij het vaststellen van een nieuwe standaard voor het 6-puntsbraille. Monique Oudshoorn is als directeur van Vereniging Onbeperkt Lezen in eerste instantie voor twee jaar aangesteld als voorzitter van het Besluitvormend Comité van de Braille-Autoriteit. .

### **3.5 PR & communicatie**

#### Actief op sociale media

De Vereniging heeft in 2017 opnieuw met de hulp van het communicatiebureau BBK | Door Vriendschap Sterker een aantal activiteiten ontplooid om de Vereniging te promoten.

Er is ingezet op actief PR--beleid door het dagelijks plaatsen van berichten op Facebook en Twitter. BBK heeft de Vereniging geholpen om bestaande activiteiten op te pakken en in te zetten voor de publiciteit. Zo is over de Schrijversdag een wervend filmpje gemaakt, dat ook is ingezet op de sociale media. Van de Schrijversdag is ook een persbericht met foto's verstuurd dat door enkele media is opgepikt.

#### Vereniging in de media

Door audiomagazine Horizon (van Solutions Radio) is aandacht besteed aan de Schrijversdag. Radio Rijnmond was aanwezig bij de overhandiging van de Leeswens Jeugd (een brailleversie van het boek Dummie de mummie) aan een jeugdlid.

#### Doelgroep dyslexie informeren over leesmogelijkheden

In 2017 is ook een video gemaakt over de doelgroep "mensen met dyslexie". In het filmpje wordt duidelijk gemaakt hoe je het lezen ervaart als je dyslectisch bent en er wordt verwezen naar de Vereniging waar je terecht kunt voor informatie en advies bij de zoektocht naar passende oplossingen. Bij de promotie hoort ook weer een "case", een gefingeerd dagboek van een dyslectische persoon. Filmpje en case zijn ingezet op de sociale media en leverden veel nieuwe volgers en "likes" op.

#### 4. Verkorte jaarrekening 2017

(gebaseerd op de beoordeelde jaarrekening 2017)

##### 4.1 Balans per 31 december 2017

(in duizenden euro's)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<b>A c t i v a</b>		
Materiële vaste activa	8	14
Vorderingen en overlopende activa	473	521
Liquide middelen	41	19
Totaal activa	<u>522</u>	<u>554</u>
<b>P a s s i v a</b>		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	487	487
Langlopende schulden	1	3
Kortlopende schulden en overlopende passiva	34	64
Totaal passiva	<u>522</u>	<u>554</u>

## 4.2 Staat van baten en lasten 2017

(in duizenden euro's)

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<b>B A T E N</b>		
Contributies	32	40
Bijdragen voor projecten	19	12
Overige baten	336	384
Som der baten	<u>387</u>	<u>436</u>
<b>L A S T E N</b>		
Projectkosten	74	119
Personeelskosten	171	171
Afschrijving op materiële vaste activa	7	9
Huisvestingskosten	13	11
Overige organisatiekosten	122	126
Som der lasten	<u>387</u>	<u>436</u>
Saldo staat van baten en lasten	-	-

## 4.3 Toelichting op de verkorte jaarrekening 2017

### **Grondslagen voor waardering van activa en passiva**

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

De andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijving is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde.

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

## **Voorzieningen**

De pensioentoezeggingen van de Vereniging zijn ondergebracht bij Pensioenfonds Openbare Bibliotheken. In de jaarrekening worden slechts de verschuldigde premies als last in de staat van baten en lasten opgenomen. Voor zover verschuldigde premies nog niet zijn voldaan, worden zij als verplichting op de balans opgenomen. Indien de pensioenregeling van dien aard is dat de Vereniging risico's verbonden aan de pensioenregeling draagt, worden deze risico's niet in de jaarrekening tot uitdrukking gebracht behoudens voor zover het gaat om bijstortingsverplichtingen die zich met een redelijke mate van zekerheid voor zullen doen.

## **Belastingen**

De vereniging is niet onderworpen aan vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

## **Grondslagen voor bepaling van het resultaat**

De baten en lasten zijn, voor zover deze er betrekking op hebben, toegerekend aan het boekjaar ongeacht of zij tot ontvangsten dan wel uitgaven in het boekjaar hebben geleid. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

## **Contributies, giften en bijdragen**

Contributies en giften zijn toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Specifiek bestemde giften en bijdragen worden toegerekend aan de periode waarin de desbetreffende baten opkomen. De donaties zijn toegerekend in het jaar waarin ze zijn ontvangen.

## **Afschrijvingen**

De afschrijving op de andere vaste bedrijfsmiddelen is lineair en gebaseerd op de verwachte gebruiksduur rekening houdend met de restwaarde. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

## Personeelsbestand

Het personeelsbestand zag er als volgt uit:

	Aantal	Aantal
Bezetting (headcount) per 31 december	2,0	2,0
Gemiddeld (FTE) gedurende verslagjaar	2,0	2,0

## 4.4 Fondsen

De volgende fondsen steunden de vereniging in 2017:

- Stichting Thurkow Fonds
- Cornelis Roozenfonds
- Boer Voet Fonds
- Schmalhausen fonds
- Stichting van Helten
- Hooykaas la Lau Fonds
- Revalidatiefonds
- Sluyterman van Loo
- Bylandstichting

## Verklaring van gebruikte afkortingen en namen:

ALV	Algemene Ledenvergadering
ANBI	Algemeen Nut Beogende Instelling
BPL	Bibliotheekservice Passend Lezen
CBB	Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, producent van aangepaste lectuur
CPNB	Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek

Dedicon	Producent van aangepaste lectuur
FTE	Fulltime-equivalent. Het is een rekeneenheid waarmee de omvang van een dienstverband of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt
KB	Koninklijke Bibliotheek
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap